

POSTANOWIENIE

Dnia 4 lutego 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec (przewodniczący)

SSN Romualda Spyt

SSA Krzysztof Staryk (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania Z. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych

skarga o wznowienie postępowania w sprawie sygn. III AUa .../09 o rentę rodzinną,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 4 lutego 2011 r.,

zażalenia ubezpieczonego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 6 lipca 2010 r.,

I oddała zażalenie,

II przyznaje adwokatowi A. B. od Skarbu Państwa (kasy Sądu Okręgowego) kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł, powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług - tytułem nieopłaconych kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu zażaleniowym.

Uzasadnienie

Skargą z dnia 12 maja 2010 r. Z. M. domagał się wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 9 marca 2010 r., uchylecia tego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku sądu pierwszej instancji i przyznanie mu prawa do renty rodzinnej. Jako podstawę skargi wskazał odnalezioną dokumentację

medyczną - w szczególności kartę leczenia w Szpitalu Wojewódzkim w P., gdzie był leczony w latach 1953-1964. W jego ocenie dokumentacja ta potwierdza, że występujące u niego schorzenia, skutkujące całkowitą niezdolnością do pracy i niezdolnością do samodzielnej egzystencji, powstały w okresie jego dzieciństwa.

Sąd Apelacyjny, postanowieniem z dnia 6 lipca 2010 r., odrzucił skargę Z. M.

Sąd Apelacyjny uznał, że z lektury skargi i podniesionych w niej argumentów można wywnioskować, że skarżący podaje jako podstawę wznowienia art. 403 § 2 k.p.c., zgodnie z którym można żądać wznowienia w razie późniejszego wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Skarżący powołuje jedynie dokumentację medyczną ze Szpitala Wojewódzkiego w P. z lat 1964-1974, potwierdzającą trzykrotny pobyt w szpitalu w związku z rozpoznaniem rozszczepem wargi, wyrostka zębodołowego i podniebienia po stronie prawej i przebyte w związku z powyższym rozpoznaniem zabiegi operacyjne. Tymczasem okoliczności występowania tych schorzeń były znane i rozważane już w poprzednich postępowaniach toczących w związku z odwołaniem wnioskodawcy od decyzji odmawiających prawa do renty rodzinnej z dnia 16 listopada 2001r. (wyrok Sądu I instancji z 24 września 2002 r., , wyrok Sądu Apelacyjnego z 4 grudnia 2003 r.), a także od decyzji z dnia 30 czerwca 2008 r. (wyrok Sądu Okręgowego z dnia 30 września 2009 r.8 i wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 9 marca 2010 r. - będący przedmiotem niniejszej skargi o wznowienie postępowania). Jakkolwiek Sądy rozpoznające wcześniejsze sprawy nie dysponowały tą dokumentacją, to nie może ona obecnie stanowić skutecznej podstawy wznowienia postępowania w trybie art. 403 § 2 k.p.c. Przepis ten wymaga bowiem, aby nowe okoliczności w poprzednim postępowaniu były stronie nieznane i dla niej niedostępne. Nie odnosi się natomiast do okoliczności i dowodów niedostrzeżonych przez stronę, gdy istniała obiektywna możliwość ich przywołania, a zaniechanie w tym zakresie było następstwem zaniedbań. Skarżący podnosił w poprzednim postępowaniu okoliczności dotyczące przebytego leczenia operacyjnego zniekształcenia nosa i wargi oraz przeszczepu kości, ale na ich poparcie nie przedstawił obecnie wskazanej dokumentacji medycznej. Jednakże wznowienie postępowania na podstawie art. 403 § 2 k.p.c. uzasadnia tylko taka

niemożność powołania pewnych okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia, która jest skutkiem niewiedzy o nich. Nie uzasadnia wznowienia postępowania odnalezienie środka dowodowego dotyczącego takich okoliczności faktycznych, które były stronie znane w czasie trwania wcześniejszego postępowania.

Postanowienie Sądu Apelacyjnego zaskarżył w całości zażaleniem pełnomocnik z urzędu Z. M., zarzucając: błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, w szczególności przyjęcie, iż Z. M., nie dostrzegł w toku postępowania dowodów przytoczonych w uzasadnieniu skargi o wznowienie oraz - iż istniała obiektywna możliwość ich przywołania, a także - błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, w szczególności przyjęcie, iż przedstawiona przez wnioskodawcę dokumentacja medyczna nie miałaby żadnego wpływu na wynik postępowania zaskarżonego skargą, pomimo, iż nie było wystarczających podstaw ku temu.

Wskazując na powyższe wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego, jak również o zasądzenie kosztów udzielonej Z. M. z urzędu pomocy prawnej, albowiem koszty te nie zostały przez odwołującego się w całości ani też w części uiszczone.

W uzasadnieniu zażalenia wskazał, że Z. M. jest osobą trwale niezdolną do pracy. Urodził się z wrodzoną wadą w postaci rozszczepu podniebienia i wyrostka zębodołowego oraz z „zajęczą wargą”. Wskazane dolegliwości istotnie wraz z upływem czasu nasilały się, tym niemniej już w chwili ich zidentyfikowania, diagnozy oraz wprowadzonego leczenia powodowały niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji. W dotychczasowym postępowaniu biegli nie mieli szczegółowej wiedzy o przebiegu leczenia, ujawnianych w jego toku komplikacjach i skutkach na ewentualną niezdolność wnioskodawcy do wykonywania nawet prostej, nieskomplikowanej pracy. Stąd też szczególnego znaczenia nabiera możliwość posiłkowania się w niniejszym postępowaniu przedłożoną dokumentacją medyczną Z. M. z leczenia przedsięwziętego jeszcze w okresie jego wczesnego dzieciństwa. Przedłożona przez wnioskodawcę dokumentacja pozwala bowiem na dokładną analizę stanu zdrowia, podjętego leczenia, w tym także leczenia

operacyjnego i powinna być brana pod uwagę przez biegłych wydających opinie w toku postępowania, zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 9 marca 2010r., rozstrzygającym uprawnienie wnioskodawcy do renty rodzinnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest zasadne.

Badając oparcie skargi na ustawowej podstawie wznowienia Sąd ogranicza się do zbadania, czy twierdzenia skargi stanowią taką ustawową podstawę, gdyż jeśli wskazana podstawa została sformułowana w sposób odpowiadający ustawie, ale w rzeczywistości nie występuje, skarga podlega odrzuceniu z mocy art. 410 § 1 k.p.c. Odrzucenie skargi o wznowienie postępowania nie może natomiast nastąpić w przypadku, gdy podstawa ta istnieje, ale jest merytorycznie nieuzasadniona (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19.03.2010 r. w sprawie II PZ 5/10 - LEX nr 583798).

Podobnie w postanowieniu z dnia 26.09.2008 r. w sprawie V CZ 55/08 (LEX nr 590293) Sąd Najwyższy zajął stanowisko, że podstawy wznowienia postępowania zostały uregulowane przez ustawodawcę w sposób wyczerpujący w art. 401-401¹ oraz art. 403 k.p.c. Sformułowanie podstawy wznowienia w sposób odpowiadający powyższym przepisom nie oznacza jednak oparcia skargi na ustawowej podstawie wznowienia, jeżeli już z samego jej uzasadnienia wynika, że podnoszona podstawa nie zachodzi. Taka skarga, nie oparta na ustawowej podstawie wznowienia, podlega odrzuceniu.

Podzielając te konstatacje Sąd Najwyższy uznał, że mają one odniesienie do niniejszej sprawy. Zawarte w skardze o wznowienie postępowania twierdzenia strony powodowej, powołane na uzasadnienie zgłoszonego żądania, nie odpowiadają żadnej z ustawowych podstaw wznowienia postępowania.

W zażaleniu pełnomocnik wnioskodawcy podnosi, że Z. M. tak w okresie prowadzonego i zakończonego wyrokiem z dnia 9 marca 2010 r. postępowania sądowego, jak również już w okresie go poprzedzającym czynił starania o odnalezienie dokumentacji ze swojego leczenia. W tym celu zwracał się do różnych placówek oraz szpitali, w tym także Wojewódzkiego Szpitala w P. Kilka z placówek zostało już zlikwidowanych powodując tym samym, iż dotarcie do jakiegokolwiek

dokumentacji okazywało się już niemożliwym. Stąd też przedsięwzięte starania, jako że dotyczyły odległego okresu bo lat 1953 - 1964, nie przyniosły satysfakcjonujących rezultatów. Dopiero wystąpienie oraz osobiste zabiegi podjęte po wydaniu wyroku Sądu Apelacyjnego doprowadziły wreszcie do odnalezienia i wydania Z. M. kompletu dokumentacji Szpitala ze wskazanego okresu leczenia. Niezwłocznie po uzyskaniu dodatkowych dokumentów, wnioskodawca zwrócił się do Sądu Apelacyjnego ze skargą o wznowienie postępowania.

W ocenie Sądu Najwyższego, w świetle art. 403 § 2 k.p.c. wykrycie okoliczności faktycznych lub dowodów dotyczy faktów i środków dowodowych, które - poza przesłanką ich nieujawnienia w postępowaniu prawomocnie zakończonym - były dla strony skarżącej wówczas "nieujawnialne"; przepis ten obejmuje zatem fakty nieujawnialne albo stronienieznane i dla niej niedostępne, natomiast fakty ujawnialne, czyli te, które strona powinna znać, bo miała możliwość dostępu do nich, nie są objęte hipotezą tego przepisu.

Ustawową podstawą wznowienia postępowania, wskazaną w art. 403 § 2 k.p.c. jest powołanie się na dowody, co do których w trakcie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem strona obiektywnie dysponowała możliwością ich zgłoszenia, jednakże tego nie uczyniła wskutek braku procesowej potrzeby ich powołania, a nie wskutek opieszałości, zaniedbania, zapomnienia czy błędnej oceny. Wykrycie nowych okoliczności faktycznych lub dowodów dotyczy tylko takich faktów i środków dowodowych, które poza przesłanką ich nieujawnienia w postępowaniu prawomocnie zakończonym powinny być dla strony "nieujawnialne", czyli dla niej niedostępne (podobnie: postanowienia Sądu Najwyższego : w sprawie II PZ 8/10 z dnia 2010-04-07 LEX nr 603833 oraz w sprawie III PK 25/09 z dnia 07.10.2009 r. - LEX nr 560862).

W kontekście takiej wykładni omawianego przepisu art. 403 § 2 k.p.c. należy dojść do konkluzji, iż wnioskodawca w trakcie poprzedniego postępowania o rentę mógł skorzystać z powołanej obecnie dokumentacji lekarskiej. Wiedział bowiem, gdzie ta dokumentacja powinna się znajdować, ale ani nie zwrócił się do Sądu o jej zażądanie, ani osobiście nie przedsięwziął odpowiednich działań w celu dostarczenia jej do Sądu. Ograniczył się tylko do opisanie dolegliwości i miejsc,

gdzie były one leczone, co zostało wzięte pod uwagę zarówno przez biegłych lekarzy, jak i przez Sąd w czasie wydawania wyroku. Obecnie wnioskodawca nie powołuje się więc na nowe fakty i okoliczności, na nieosiągalne dla strony dowody, ale na te same fakty, które były znane w poprzednim postępowaniu i na dokumentację, z której mógł skorzystać w poprzednim postępowaniu.

W ocenie Sądu Najwyższego - jeżeli z uzasadnienia skargi wynika, że okoliczności w niej wskazane nie wyczerpują ustawowej przesłanki wznowienia postępowania, wymienionej w art. 401, 401¹ i 403 k.p.c., to podnoszona w żądaniu podstawa prawna nie zachodzi. W takim przypadku skarga nie jest oparta na ustawowej podstawie wznowienia i podlega odrzuceniu, stosownie do art. 410 § 1 k.p.c., co prawidłowo uczynił Sąd Apelacyjny.

Mając powyższe okoliczności na względzie Sąd Najwyższy oddalił zażalenie stosownie do art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.

O kosztach postępowania zażaleniowego, na które składają się koszty pełnomocnika z urzędu, Sąd orzekł zgodnie z § 5 i § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego w urzędzie (Dz.U. nr 163, poz. 1349 ze zm.); ich wysokość ustalił na podstawie § 12 ust. 2 pkt 2 tego rozporządzenia.